

**SFÂNTUL
EFREM SIRUL**

**CUVÂNTĂRI CĂTRE MONAHII DIN EGIPT
50 de cuvântări parenetice**

Traducere din limba greacă veche și note de
ALEXANDRU PRELIPCEAN

Carte tipărită cu binecuvântarea
Înaltpreasfințitului

Mitropolitul Moldovei și Bucovinei

CUPRINS

Nota traducătorului	9
---------------------------	---

**Cuvântări parenetice:
50 de cuvântări către monahii
din Egipt**

Pareneza 1	13
Pareneza 2: Îndemn la cucernicie	14
Pareneza 3: Către asceții începători	17
Pareneza 4	19
Pareneza 5: Către asceții începători	20
Pareneza 6	21
Pareneza 7: Către începători	22
Pareneza 8	23
Pareneza 9: Despre ascultare	25
Pareneza 10	26
Pareneza 11	28
Pareneza 12: Povață despre smerenie	30
Pareneza 13: Despre smerenie	31
Pareneza 14: Pentru cei care sunt egumeni	32
Pareneza 15	35
Pareneza 16: Didactică	37
Pareneza 17: Despre filavtie și despre falsa închipuire	39
Pareneza 18	41
Pareneza 19	43
Pareneza 20: Despre deosebirea duhurilor	44
Pareneza 21	46

Pareneza 22: Despre lucrul de mână	49
Pareneza 23	52
Pareneza 24: Despre akedie și despre răbdarea monahilor desăvârșiți	58
Pareneza 25: Despre mutarea cea dintr-un loc în altul	60
Pareneza 26	64
Pareneza 27: Despre netemerea de Dumnezeu și despre nepăsare	67
Pareneza 28: „Celui care are i se va da și-i va prisosi”	69
Pareneza 29	70
Pareneza 30: Despre smerenie	74
Pareneza 31: Creștinul trebuie să fie răbdător și nerăzbunător	75
Pareneza 32: Despre patimi	78
Pareneza 33: Cum trebuie să îi sprijinim pe cei care sunt lipsiți de curaj	80
Pareneza 34: Fratele care citește trebuie să înțeleagă și să cunoască cu râvnă, prin conștiința prezenței lui Dumnezeu	85
Pareneza 35: Despre feciorie și despre înțelepciune	86
Pareneza 36: Despre feciorie	89
Pareneza 37: Despre cum să nu căutăm cu ochii în jur, ci mai bine să avem privirea noastră în jos, însă sufletul sus, spre Domnul	91
Pareneza 38: Despre bunătate	94
Pareneza 39: Despre neascultare, despre Înviere, despre teama de Dumnezeu și despre Judecata de Apoi	97
Pareneza 40: Despre evlavie	106
Pareneza 41: Pentru cei care cad de la viața cea monahală din cauza propriei lor nepăsări	110
Pareneza 42: Unui frate care a căzut [în păcat] și despre pocăință	118
Pareneza 43: Nu trebuie să ne jurăm, nici blasfemie să aducem	127

Pareneza 44: Unui frate: s-a spus că este mai de preferat să se căsătorească cineva, decât să ardă din pricina poftei ...	131
Pareneza 45: Despre teama de Dumnezeu	133
Pareneza 46: Despre iubire	138
Pareneza 47: Către Evloghie	139
Pareneza 48: Unui monah fără de luare aminte, care spune: „părăsesc viața monahală, merg în lume...”	146
Pareneza 49: Despre faptele cele necinstite	156
Pareneza 50: Despre strălucirea vieții monahale față de cea lumească	159

Alte cuvântări parenetice

Cuvânt parenetic	163
Cuvânt parenetic despre asceză după literele alfabetului [grecesc]	171
Cuvânt parenetic	182
Cuvânt parenetic despre liniște	183
Fragmente parenetice	186
Indice de referințe scripturistice	191

Nota traducătorului

Acest al patrulea volum din corpusul efremitan, pe care-l propunem lectorului român, conține cuvântările *parenétique* ale marelui Părinte sirian. Voi face mai întâi câteva precizări în legătură cu acest *terminus tehnicus* pentru a fi înțeles corect. Cuvântul „pareneză” indică în mod clar o predică ocazională sau rostită într-o anumită circumstanță, prin care se încearcă întărirea vieții religios-morale a credincioșilor. Cu alte cuvinte, prin cuvântările sale parenetice – adresate în mare parte monahilor din pustiu egiptean – Sfântul Efremitan Sirul a încercat să le întărească relația lor cu Dumnezeu în drumul neconținut spre mântuire.

Poate că indicația „către monahii...” din prima parte a prezentului volum, va induce opinia că aceste opere se adresează exclusiv celor care și-au depus voturile monastice. Nimic mai fals! Chemarea spre mântuire și parcursul omului pe acest drum al mântuirii, plin de nevoițe duhovnicești și de căutare permanentă a lui Dumnezeu, nu sunt adresate numai monahilor, ci fiecărui om, de vreme ce Dumnezeu caută spre inima fiecărui om în parte. Din aceste învățături efremitane, care, desigur, se identifică cu învățăturile Bisericii, fiecare poate extrage ideile care-l pot călăuzi spre drumul spre mântuire, în care-L avem drept prieten și partener de drum pe Însuși Hristos.

De asemenea, textele traduse din versiunea grecească¹ au fost completate de anumite indicații cu privire la personalități teologice întâlnite în text și de inserarea surselor de natură scripturistică². Desigur, acolo unde a fost absolut necesar am corectat

¹ Vezi: Οσίου Εφραίμου του Συρου, Έργα, τόμος τρίτος, κείμενο-μετάφραση-σχόλια από τον Κωνσταντίνο Γ. Φραντζολά, Έκδόσεις „Τò Περιβολή της Παναγίας”, Θεσσαλονίκη, 1990, pp. 36-294, 338-358; τόμος πρώτος, ²1995, pp. 400-412; τόμος έκτος, ²1995, pp. 42-46, 255-261.

² Pentru textele biblice ne-am folosit de ediția: ***, *Biblia sau Sfânta Scriptură*, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 2008.

în mod tacit acele erori întâlnite în textul grecesc, iar acolo unde am introdus cuvinte sau expresii, care, de altfel, nu se găsesc în original, le-am semnalat prin paranteze pătrate [].

Sperăm că acest volum va contribui și mai mult la descoperirea operelor efremiene și, odată descoperite, să ne apropiem și mai mult de Hristos, Creatorul și Mântuitorul tuturor.

Alexandru Prelipcean

Iași, 15 mai 2018

La pomenirea Sfântului Pahomie cel Mare

CUVÂNTĂRI CĂTRE MONAHII DIN EGIPT

50 DE CUVÂNTĂRI PARENETICE

Pareneza 1

Slavă Ție, Dumnezeule, slavă Ție! Din nou voi spune, slavă Ție, Dumnezeule, Care ești mai presus decât orice imn și vrednic să fii slăvit în veci.

Avem îndatorirea, iubiților, să-L mulțumim în permanență pe Dumnezeu, Care ne-a învrednicit să fim sub jugul Lui cel bun¹ și ne-a mântuit de cele vremelnice și stricăcioase. Vreau să slujesc cuvintelor, de vreme ce harul cel dumnezeiesc a luminat mintea mea ca să le spun. Dar nu vreau să mă exprim prin cuvintele cele preafrumoase, atât timp cât eu sunt un om lipsit de carte și lipsit de importanță; de altfel, cele care sunt spuse prin artă nu sunt vizibile tuturor și mai ales celor care nu au învățat înțelepciunea cea lumească. Pentru aceasta trebuie să ofer cuvintele cele inteligibile, ca cei care le citesc să poată să le înțeleagă, după cum spune fericitul Apostol [Pavel]: „Dacă nu voi ști înțelesul cuvintelor, voi fi barbar pentru cel care vorbește, și cel care vorbește barbar pentru mine”². Cuvântul duhovnicesc poate, de altfel, să-i convingă pe cei care au primit credința, încă și fără arta gramaticii și a retoricii. Dar, binecuvântat să fie Dumnezeu, Care oferă tuturor toate și Care luminează pe fiecare, potrivit folosului său. Nu nesocotesc însă că aceasta este mai presus de măsurile mele, fiindcă scris este: „Este un timp al tăcerii și un timp al vorbirii”³.

Ce cuvânt de apărare vom avea, deci, în ziua judecății, dacă nu îi ajutam, după puterea noastră, pe cei care se chinuiesc din pricina lipsei de experiență și, desigur, din pricina acestui timp, de vreme ce ei pățimesc din cauza învățaturii celei rele și a sfătuirii celei nelegiuite? Fiindcă leul cel feroce⁴ și dușmanul adevărului

¹ Cf. Mt. 11, 30.

² I Cor. 14, 11.

³ Cf. Eccl. 3, 7.

⁴ Cf. I Pt. 5, 8.

nu se oprește să-i înșele pe cei care nu sunt atenți, nu pentru că dorește să devoreze trupurile oamenilor, ci pentru că dorește foarte mult să tragă sufletele în gheena focului. Pe câți credeți că nu i-a subjugat din nou în patimile cele dezonorante, după plecarea lor din viața cea lumească? Pe câți, după intrarea lor în ceata monahală, nu i-a făcut dezertori și nu i-a înstrăinat de însăși haina monahală?⁵ Pentru aceasta nu trebuie să se îndepărteze, ci un frate să fie ajutat de un alt frate⁶, ca să rămână neatinși de cursele diavolului. Desigur, noi spunem [acestea] în acord cu Apostolul, nu pentru că noi suntem capabili, încât să considerăm că a venit ceva de la noi înșine, ci pentru că priceperea noastră provine de la Dumnezeu, Care ne-a făcut capabili⁷ să-I slujim, cu toate că suntem nevrednici. De altfel, vouă să vă dea Domnul, de vreme ce acceptați cuvântul, precum pământul cel bun⁸, să dobândeți roada cea desăvârșită și bogată a dreptății în Hristos, Mântuitorul nostru, Căruia Îi aparține slava în veci. Amin.

Pareneza 2: Îndemn la cucernicie

Frate, prin harul lui Dumnezeu, ești creștin? Păzește poruncile Domnului nostru Iisus Hristos și te vei mântui, fiindcă scris este că „Cu adevărat înțeleg că Dumnezeu nu este părtinitor. Ci, în orice neam, cel ce se teme de El și face dreptate este primit de El”⁹. Desigur, dacă dorești să vii la viața cea nevoitoare a monahilor, încât să dobândești și cele duhovnicești, dacă nu vei pune în mintea ta faptul că ai plecat din această viață și dacă nu consideri această lume și slava ei ca o scenă nefolositoare, nu vei putea să biruiești patimile cele pământești și dorințele lumești, care îi scufundă pe oameni în nimicirea trupului și în depravare. Fiindcă Domnul este nemincinos și El a spus: „Dacă

⁵ Literar: *schima monahală*.

⁶ Cf. I Par. 18, 19.

⁷ Cf. II Cor. 3, 5-6.

⁸ Cf. Lc. 8, 8.

⁹ Fapte 10, 34-35.

vrea cineva să vină după Mine, să se lepede de sine, să-și ia crucea și să-Mi urmeze Mie. Că cine va voi să-și scape sufletul îl va pierde; iar cine își va pierde sufletul pentru Mine îl va afla. Pentru că ce-i va folosi omului, dacă va câștiga lumea întreagă, iar sufletul său îl va pierde? Sau ce va da omul în schimb pentru sufletul său?"¹⁰. Deoarece nu există nici o silință ca cineva să pună o temelie, fără să desăvârșească construcția; deoarece cu cât se înalță [mai mult] construcția, cu atât mai mult ea pricinuieste silință celui care o construiește, până ce își va termina lucrarea. Să ascultăm de glasul cel mântuitor, care spune: „Căci cine dintre voi vrând să zidească un turn nu stă mai întâi și-și face socoteala cheltuielii, dacă are cu ce să-l isprăvească? Ca nu cumva, punându-i temelii și neputând să-l termine, toți cei care vor vedea să înceapă a-l lua în râs, zicând: acest om a început să zidească, dar n-a putut isprăvi”¹¹.

Războiul soldaților este scurt, însă războiul monahului durează până la plecarea lui spre Domnul. Din acest motiv trebuie să începem lucrarea cu râvnă și cu curățire, și cu răbdare. Iubitule, dacă urmărești să înjunghii un leu, prinde-l cu tărie, ca nu cumva să-ți zdrobească oasele tale, ca pe o oală de lut. Dacă din nou cazi în mare, nu-ți pierde curajul până ce vei ieși la loc uscat, ca să nu mergi la fund, ca o piatră. Frate, dacă dorești să te nevoiești, fă priveghere, ca să nu se întâmple să te biruiască adversarul și să se bucure de înfrângerea ta și în loc de cunună să dobândești rușine. Cel care dorește, deci, să fie monah, să fie râvnitor pentru aceasta; să îndure, așadar, cu vitejie, ca nu cumva atunci când va veni vorba despre viața cea singuratică, să spună că nu a știut de ce i s-au întâmplat acestea.

Iată, ai aflat despre acestea mai dinainte, ca să îți pui în ordine și tu gândul tău și să cunoști că cinstea ta prin acestea se va arăta. Înțelege cele spuse, iubituie, ca nu cumva astăzi, când ești la început și când ești întrebat să răspunzi: „pe toate le îndur”, iar mâine să te lepezi prin cuvinte și prin lucrări. Fiindcă îngerii lui Dumnezeu sunt de față și ascultă toate cele care ies din gura ta. Ai grijă, iubituie, nimeni nu te silește și dacă te-ai hotărât cu

¹⁰ Mt. 16, 24-26.

¹¹ Lc. 14, 28-30.

sinceritate, ai grijă ca nu cumva să te arăți mincinos, fiindcă Domnul îi va pierde pe toți cei care spun minciuni¹².

Acestea se întâmplă celor care vin la Dumnezeu: mai întâi ispitirea, apoi plângerea, în continuare silința, akedia, sărăcia, patimile, mâhnirea, înjosirea; fiindcă în acestea se arată răbdarea și statornicia credincioșilor și în toate acestea se distinge cel biruitor, care se predă pe sine puterii lui Dumnezeu cu toată inima sa și ascultă de voia Lui. Deoarece numai starea cea desăvârșită o cere Dumnezeu de la noi și El Însuși ne va oferi puterea și Se va bucura de biruința [noastră], după cum este scris: „Dumnezeu este apărătorul tuturor celor care nădăjduiesc în El”¹³. Și, de asemenea, spune: „Aproape este Domnul de toți cei ce-L cheamă pe El, de toți cei ce-L cheamă pe El într-o adevăr. Voia celor ce se tem de El o va face și rugăciunea lor o va auzi și-i va mântui pe dânșii”¹⁴. Vă rog, de altfel, să vă rugați pentru noi astfel încât cele pe care le spunem, Domnul să dea să le îndeplinim fără cusur. Căci nu vă povățuim ca și cum noi am ajuns la măsurile cele duhovnicești, ci-L vom invoca pe Domnul nostru Iisus Hristos, dătătorul cuvintelor, ca atunci când vom tâlcui pe larg cuvântul, să ne folosim și să folosim [altora]. Dacă cei care se numesc botaniști au studiat cu atenție rădăcinile și felurile plantelor, și ne-au lăsat în cărți cercetările lor, iar aceasta descoperă marea iconomie a lui Dumnezeu pentru ușurarea celor care sunt bolnavi duhovnicește, nu suntem noi cu mult mai datori să descoperim comoara harului lui Dumnezeu? Fiindcă nu a scăpat de pedeapsă robul cel rău care a ascuns din pricina lenevirii talantul stăpânului său¹⁵. Cine nu suspină pentru mine, deci, cel care în chip mincinos am nume de călugăr? Și cine nu va plânge pentru mine că am pierdut evlavia și răbdarea? Ce voi face atunci când Hristos, Stăpânul meu, mă va cerceta?¹⁶ Pentru aceasta vă rog, iubitorilor, să vă rugați pentru mine, robul cel netrebnic, astfel încât să mă mântuiesc de această lume rea, iar harul Lui să

¹² Cf. Ps. 5, 7.

¹³ Ps. 17, 31.

¹⁴ Ps. 144, 18-19.

¹⁵ Cf. Mt. 25, 30.

¹⁶ Cf. Înț. Sol. 2, 14.

deschidă buzele mele pentru slăvirea Treimii celei Sfinte și deoființă, a Tatălui și a Fiului și a Sfântului Duh. Căci în mâna Lui ne găsim și noi și cuvintele noastre; El Însuși, așadar, este Cel care îl învață pe om cunoașterea¹⁷. Lui I se cuvinte slava, în veci. Amin.

Pareneza 3: Către asceții începători

Iubitule, dacă te lepezi de viața cea lumească și mergi la frați, și te așezi în comunitatea fraților, și dorești să trăiești dimpreună cu ei, și să slujești Domnului nostru Iisus Hristos, și vezi pe anumiți frați că trăiesc fără de rânduială sau că spun cele care nu-I plac lui Dumnezeu, tu să nu le dai atenție, cum nici cuvintelor lor, lăsându-i să le spună pentru ei înșiși. Fiindcă cei care spun cele care nu sunt plăcute lui Dumnezeu, nu se tem de Domnul, de vreme ce ei înșiși trăiesc în nepăsare. Gura lor spune neîncetat, așadar, în fiecare clipă, cuvintele cele pline de mândrie. Tu însă să ai în fața ochilor tăi pe Dumnezeu. Fiindcă scris este în psalmi: „Văzut-am mai înainte pe Domnul înaintea mea pururea, că de-a dreapta mea este ca să nu mă clatin”¹⁸. Șarpele cel înfricoșător să nu te învețe să spui: „Dacă încă și acești părinți se comportă în mod necuviincios, ce să fac eu, care sunt tânăr?”. Dimpotrivă, ascultă-L pe Domnul Care spune: „Mulți sunt chemați, puțini sunt cei aleși”¹⁹. Iubește, deci, mântuirea ta, ca să fii unul dintre cei aleși. Fiindcă cei care fac cele rele, fie în sânul obștii, fie în orice alt loc, sunt fiii celui rău, care s-au asemănat cu neghina care a crescut în grâu²⁰. Fă-te, așadar, grâul, ca să fii luat în hambarul Domnului și să nu arzi ca neghina în cup-torul cel de foc²¹. Să nu judecăm, deci, pe cineva, fiindcă nu știm cum trăiește în chilia sa sau ce nevoie face pentru Dumnezeu.

¹⁷ Cf. Ps. 93, 10.

¹⁸ Ps. 15, 8.

¹⁹ Mt. 20, 16; 22, 14.

²⁰ Cf. Mt. 13, 38.

²¹ Cf. Mt. 13, 30 și 42.

Vedem pe vreunul că râde sau că pălăvrăgește, dar nu știm cum petrece el în chilia sa, ce luptă face pentru Dumnezeu. Pentru aceasta trebuie ca fiecare dintre noi să aibă grijă la sine însuși, deoarece fiecare dintre noi va da un cuvânt lui Dumnezeu pentru ce a făcut.

Ai grijă, cu toată inima ta, la psalmodiere și la citirea Sfintei Scripturi ca să bei, dimpreună cu alții, băutura [cea duhovnicească] pe care le lasă acestea în inima ta, precum un prunc care sugă la piept. Deoarece de la acestea vei învăța răsplata virtuților și în inima ta va fi bucurie și mulțumire.

Fă-te blând, ascultător și cuminte. Fă-te blând, astfel încât, dacă un copil te roagă, să-l urmezi și să faci lucrarea lui, iar după, să te întorci tăcut la chilia ta. Tăcut cu buzele, însă rugător cu inima. Fă-te, de asemenea, ascultător, ca să păzești fecioria trupului tău, după dorința Domnului, ca un mărgăritar de mult preț. Nu te îmbrăca cu haine [scumpe] și nu te mândri pentru părinții tăi cei bogați; fiindcă cel care dorește să se mândrească să se laude în Domnul²², căci toți oamenii sunt precum verdeața și toată slava oamenilor se aseamănă cu floarea câmpului. Verdeața s-a uscat, iar floarea câmpului a dispărut; însă cuvântul Domnului rămâne în veac²³. Să ai privirea ațintită în jos, dar sus să ai sufletul²⁴. Nu dobândești curaj ca un copil; iar curaj într-o discuție cu femeia, este inutil să-l menționezi. Nu fă multe discuții cu un copil; de altfel, cu cei bețivi sau cu cei neascultători, sau cu cei care râd să nu te întâlnești. Ci, dimpotrivă: toată ziua să fii cu teamă față de Dumnezeu, după cum spune Apostolul [Pavel]: „Deci luați seama cu grijă cum umblați, nu ca niște neînțelepți, ci ca cei înțelepți, răscumpărând vremea, căci zilele sunt rele. Drept aceea, nu fiți fără de minte, ci înțelegeți care este voia Domnului. Și nu vă îmbătați de vin, în care este pierzare”²⁵. Și din nou: „Pentru ca cel potrivit să se rușineze, neavând de zis nimic rău despre noi”²⁶.

²² Cf. II Cor. 10, 17.

²³ Cf. Is. 40, 6; I Tes. 1, 24-25.

²⁴ Despre tema aceasta, vezi paraneza 37 din prezentul volum.

²⁵ Ef. 5, 15-18.

²⁶ Tit 2, 8.

Pareneza 4

Iubitule, iată, îți predau și o altă poruncă în Hristos; dacă o păzești, îți va dărui mai apoi bucurie. Dacă te lepezi de viața cea deșartă și mergi spre adunarea cea cu mulți frați²⁷, dorind să devii monah, să nu te înșele dușmanul să ieși din adunare înainte de a lua îmbrăcămintea cea sfântă a monahului. Dar nici după aceasta să nu ieși din adunare, fiindcă te vei pocăi cu amar. Dimpotrivă! Să rămâi cu răbdare, punând începutul cel bun cu toată umilința.

De ispitirile care vin împotriva ta de la dușman să nu te înfricoșezi, ci să le înduri, ca să ajungi la fericire. Fiindcă scris este: „Fericit este bărbatul care rabdă ispita, căci lămurit făcându-se va lua cununa vieții, pe care a fâgăduit-o Domnul celor care Îl iubesc pe El”²⁸. Dorești, desigur, să nu fii stăpânit de ispită? Taie-ți orice voie. Dacă însă consideri că aceasta este bine, dar egumenul tău cel întru Hristos crede că nu este bine, să ascuți de acesta, după voia Domnului; deoarece să se certe cineva și să-și urmeze voința sa este un semn al nimicirii. Un începător, care este neascultător, se arată pe sine însuși ca având un nume jignitor. Fiindcă se spune în psalmi: „Slujiți Domnului cu frică și vă bucurați de El cu cutremur. Luați învățătură, ca nu cumva să Se mânie Domnul și să pieriți din calea cea dreaptă”²⁹. Cel care iubește, deci, dreptatea, nu se va pierde; cel care urăște încercarea se vatămă, deci, pe sine însuși. După cum nimeni nu poate să pună în același ulcior vin și oțet, la fel virtutea vieții monahale nu poate să locuiască împreună cu lipsa încercării. Despre acestea să te convingă Apostolul [Pavel] care spune: „Ce învoire este între Hristos și Veliar sau ce parte are un credincios cu un necredincios? Sau ce împărțășire are lumina cu întunericul?”³⁰. Să iubești, deci,

²⁷ Este de înțeles aici adunarea cenobitică a monahilor.

²⁸ Iac. 1, 12.

²⁹ Ps. 2, 11-12.

³⁰ II Cor. 6, 14-15.

înțelepciunea cea nemărginită, ca să locuiască înăuntrul tău Duhul lui Dumnezeu. Dar și atunci când te învrednicești să porți haina vieții monahale, nici atunci să nu dai crezare gândurilor, dacă ele doresc să te despartă de comunitatea fraților și să continui precum la vârsta ta fragedă să te rătăcești și să fii de sine stătător. Ai grijă, de asemenea, să nu-ți pierzi cucernicia, pe care ai avut-o atunci când ai venit [la viața de singurătate], ci să o păstrezi bine până la sfârșit. De altfel, bârfa sau jurământul să nu le oferi buzelor tale, așa cum se cuvinte sfinților³¹, ci să fii un om care are smerenie. În orice răspuns al tău să spui „iertăți”, ca să dispară departe de la tine obiceiurile cele distrugătoare ale lumii și, trăind cu drag în Domnul, să iei laudă de la El. De vreme ce ai venit la viața cea de singurătate, să nu ai nevoie nici de aur, nici de argint, nici de îmbrăcăminte, ci, dimpotrivă, atât timp cât le-ai trimis pe toate mai dinainte în cer, potrivit poruncii Mântuitorului nostru Iisus Hristos³², pe acestea să le dobândești pentru tine însuși: credința, cumpătarea, răbdarea, smerenia și celelalte, pe care Dumnezeu ți le va dărui din bunătatea Sa. Lui I se cuvinte slava, în vecii vecilor. Amin.

Pareneza 5: Către asceții începători

Dacă cineva vine la viața monahală având o mare cinste în lume, să se păzească pe sine însuși de demonul mândriei, ca să nu se piardă în duhul trufiei și al neascultării și să se vatăme pe sine însuși. Iubitule, nu este pentru tine o rușine aceasta, să fii, așadar, în ascultare față de Domnul, cum nici să faci binele prin mâinile tale; fiindcă această mică întristare și suferință, pe care le înduri pentru harul Domnului, se fac pentru tine pricină a vieții veșnice. Ce să mai adaug însă? Fiindcă, precum cel care schimbă o drahmă în zeci de talanți de aur, așa este și cu orice supărare a viețuirii monastice în fața întristării viitoare, pe care o

³¹ Cf. Ef. 5, 3.

³² Cf. Mt. 19, 21; Mc. 10, 21; Lc. 18, 22.

vor întâmpina cei care fac cele necinstite. Oferi, deci, cele mici și te vor bucura cele mari. Ai grijă, deci, iubitele, ca un bun ostaș. Nu neglija harisma care este în tine³³, ca nu cumva într-o clipă să ți se întâmple acestea două: și pe oameni să-i întristezi, așadar, pe părinții firești, iar Domnului să nu-I faci pe plac. Ci te nevoiește astfel încât și cei care te văd să-L slăvească pe Dumnezeu pentru chipul tău bun de viață. Căci scris este: „Cei care se tem de Tine mă vor vedea și se vor veseli, căci întru cuvintele Tale am nădăjduit”³⁴. Și, de asemenea: „Pace multă au cei care iubesc legea Ta și nu se smintesc”³⁵. Pentru aceasta să te păzești de mândrie, iar Domnul va fi parte a moștenirii tale. Lui I se cuvine slava în veci. Amin.

Pareneza 6

Iubitule, să pui început bun, să trăiești cu mulțumire, iar la bătrânețile tale să fii ca un astru luminos, care-i luminează pe mulți în drumul spre Domnul. Pune, deci, temelia tare, ca lucrarea ta să înainteze spre înălțime. Mai întâi de toate, să te temi de Dumnezeu și să-L slăvești cu toată inima ta, ca să te slăvească și El dimpreună cu sfinții Lui. Din tinerețea ta să urmărești înțelepciunea cea bună și să nu o părăsești până la ultima ta suflare. Ea te va duce pe drumurile dreptății ca să fii din tinerețea ta vas al alegerii³⁶, să ajungi la bătrânețile tale cinstit și cinstit și laudat de Dumnezeu, iar oamenii să-L slăvească pe Domnul datorită ție.

Dacă vei fi dat de către egumen ca să faci ascultare de un frate³⁷, să nu pari că spui cu mintea ta că „eu, desigur, sunt fiul unor părinți importanți și cu nume mare, în timp ce el este fiul

³³ Cf. I Tim. 4, 14.

³⁴ Ps. 118, 74.

³⁵ Ps. 118, 165.

³⁶ Cf. Fapte 9, 15.

³⁷ Literar: subordonat unui anume frate.

celor neînsemnați și săraci”, sau că: „El provine din rândurile robilor; cum pot eu să fac ascultare de el? Deoarece este o înjosire pentru mine dacă fac aceasta”. Să nu ai astfel de gânduri, iubitele; fiindcă cel cuminte nu se gândește la acestea. Cel care are asemenea gânduri nu s-a îndepărtat de omul cel vechi care s-a dat pierzaniei din cauza poftelor sale amăgitoare³⁸. Noi însă, iubitele, ca și cum Dumnezeu ne-a predat fraților ca să le slujim, să arătăm răbdare, ca să ne învrednicim să dobândim libertatea dreptilor, gândindu-ne la Stăpânul tuturor, Care S-a făcut sărac de dragul nostru, chiar dacă era bogat, ca să ne îmbogățim și noi prin sărăcia Lui³⁹.

Iubitule, pune grumazul tău sub jugul Aceluia, ca să găsești odihnă pentru sufletul tău; fiindcă scris este: „Necurat este cel mândru împotriva lui Dumnezeu”⁴⁰. Căci Lui I se cuvine slava, în vecii vecilor. Amin.

Pareneza 7: Către începători

Cât despre lucrul mâinilor nu-l neglija. Fiindcă adeseori gândul te învață mincinos, spunându-ți că „niciodată nu vei putea să înveți acest lucru al mâinilor; fiindcă ești neputincios și neatenț, și nu poți să pătimești până la sfârșit greutatea acestei lucrări. Vezi, așadar, că mădularele tale au început să sufere din pricina silinței, fiindcă nu ești obișnuit să te nevoiești. Fugi, deci, și mergi acolo de unde ai venit; căci și acolo, spune gândul, dacă dorești să te temi de Dumnezeu, te vei mântui”. Tu însă, ca un credincios, nu-ți pierde curajul tău din pricina unor astfel de gânduri, ci așteaptă-L cu răbdare pe Domnul Care te-a chemat la Împărăția Sa și la bucurie. Fiindcă El Însuși a spus: „Căci adevărat grăiesc vouă: Dacă veți avea credință în voi cât un grăunte de muștar, veți zice muntelui acestuia: Mută-te de aici dincolo, și se va muta;

³⁸ Cf. Ef. 4, 22.

³⁹ Cf. II Cor. 8, 9.

⁴⁰ Pilde 16, 5.

și nimic nu va fi vouă cu neputință”⁴¹. Și noi, deci, iubiților, să îndurăm; fiindcă nu am nădăjduit în oameni, care nu pot să mântuiască, ci în Dumnezeu, Care-i mântuiește pe toți cei care nădăjduiesc în El. Fiindcă scris este: „Cei care se încred în Domnul sunt ca Muntele Sionului”⁴². Iar Duhul Sfânt îi fericește pe toți cei care nădăjduiesc în Domnul, spunând: „Doamne, Dumnezeule al puterilor, fericit este omul cel care nădăjduiește întru Tine”⁴³.

Arată, deci, răbdare, tu, cel iubit de Domnul. Oare, dacă ai învățat literele, nu ai îndurat chinul? Și, iarăși, dacă înveți vreo artă lumească, nu vei îndura silința? Nu suntem cu mult mai mult datori să le îndurăm toate pentru harul Domnului? Fiindcă scris este: „Rodul muncii mâinilor tale vei mânca. Fericit ești; bine-ți va fi!”⁴⁴. Iar Apostolul [Pavel] vestește, spunând: „Cel care fură să nu mai fure, ci mai vârtos să se ostenească lucrând cu mâinile sale, lucrul cel bun, ca să aibă să dea și celui ce are nevoie”⁴⁵.

Să arătăm, deci, cu toții râvnă pentru scăparea de păcatele noastre; căci dacă noi dorim să ne mântuim, ne vom mântui. Domnul Însuși a spus, așadar: „Cereți și vi se va da; căutați și veți afla; bateți și vi se va deschide. Că oricine cere ia, cel care caută află, și celui ce bate i se va deschide”⁴⁶. Fiindcă Domnul este Cel care a dăruit lumii comoara cea nesecată a pocăinței. Lui I se cuvine slava, în veci. Amin.

Pareneza 8

În legătură cu cele care se vor petrece, Îl cunoaștem pe Cel care a spus: „Nu judecați, ca să nu fiți judecați. Căci cu judecata cu care judecați, veți fi judecați, și cu măsura cu care măsurați,

⁴¹ Mt. 17, 20.

⁴² Ps. 124, 1.

⁴³ Ps. 83, 13.

⁴⁴ Ps. 127, 2.

⁴⁵ Ef. 4, 28.

⁴⁶ Mt. 7, 7-8; Lc. 11, 9-10.